

Het onderstaande is een vertaling vanuit 'Messianic Christology' bladzijde 102 – 116, geschreven door dr. Arnold Fruchtenbaum. (www.ariel.org)

Alle geciteerde Bijbelteksten zijn genomen uit de NBG-vertaling, 1951.

Introductie

De vorige drie gedeelten van deze studie handelden over de profetieën in de Hebreeuwse Bijbel in relatie tot de eerste komst van de Messias. Er is aangetoond dat Jezus de enig mogelijke persoon is die al deze profetieën kan vervullen. Vanuit een christelijke interpretatie van deze Geschriften, zijn er bepaalde leerstellingen die consequent vanuit het Judaïsme wordt beschouwd als tegengesteld met de Hebreeuwse Bijbel en daarom geheel onacceptabel voor elke Jood. Deze leerstellingen zijn:

1. Het geloof dat de Messias God is.
2. Het geloof in God als een drie-enig Wezen.

Deze leerstellingen zijn duidelijk nauw met elkaar verbonden. Het is slechts mogelijk te geloven dat de Messias God is, als Hij wordt gezien als onderdeel van de Godheid. In het algemeen wordt gesteld dat dit geheel onjoods is, een uitvinding van het christendom die zijn oorsprong heeft in het Nieuwe Testament.

Allereerst dient erop gewezen te worden dat het Nieuwe Testament net zo Joods is als het Oude Testament, geheel geschreven door Joodse mannen. Één van de voornaamste schrijvers van het Nieuwe Testament was Rabbi Sjaoel, ook bekend als de apostel Paulus, die studeerde onder Rabban Gamaliël (Filippenzen 3:5-6; Handelingen 22:3).

Hoewel gewoonlijk wordt gesteld dat elk concept van meervoudigheid in de Godheid totaal vreemd is in het Judaïsme, is er tenminste één plaats in de Joodse literatuur waar dit niet het geval is. De auteur van de *Zohar* bespeurt meervoudigheid in het Tetragrammaton, de persoonlijke naam van God, en schreef:

"Kom en zie het mysterie van het woord JHWH: er zijn drie stappen, elk bestaande op zichzelf, desondanks zijn ze Één en zo verbonden, dat de een niet kan worden gescheiden van de ander. De Heilige Oude van dagen wordt geopenbaard met drie hoofden, die verenigd zijn in één en dat hoofd is drie verheven. De Oude van dagen wordt beschreven als zijnde drie: omdat de andere lichten, die voortkomen uit Hem, in de drie zijn ingesloten. Maar hoe kunnen drie namen één zijn? Hoe drie één kan zijn, kan alleen gekend worden door openbaring van de Heilige Geest"
(*Zohar* Vol. III, 288; Vol. II, 43, Hebrew editions. Zie ook Soncino Press edition, Vol. III, 134).

Van groter belang echter, is het onderwijs van de Hebreeuwse Bijbel zelf. Een aantal messiaanse profetieën zijn al bestudeerd, die duidelijk onderwijzen dat de Messias zowel God als mens zou zijn. Er zijn verschillende andere tekstplaatsen die onderzocht kunnen worden, om het geloof in God als een drie-enig Wezen te rechtvaardigen. Er kan worden aangetoond dat de leerstelling van de drie-eenheid feitelijk ontstaat in de Hebreeuwse Bijbel en slechts ontwikkeld en verduidelijkt wordt in het Nieuwe Testament.

De meervoudigheid van de Godheid

Elohiem, het zelfstandig naamwoord in meervoud

Het meest gebruikte woord voor "God" in de Hebreeuwse Bijbel is *Elohiem*. Het is algemeen geaccepteerd, dat *Elohiem* een zelfstandig naamwoord in het meervoud is, met de mannelijke meervoudsuitgang "*iem*". Het woord *Elohiem*, wordt gebruikt voor de enige ware God in Genesis 1:1. Het wordt ook gebruikt voor valse goden in Exodus 20:3 en Deuteronomium 13:2.

"¹ In den beginne schiep God de hemel en de aarde (Genesis 1:1)."

"³ Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben (Exodus 20:3)."

"² en het teken of het wonder komt, waarover hij u gesproken heeft met de woorden: laten wij andere goden achterna lopen, die gij niet gekend hebt, en laten wij hen dienen (Deuteronomium 13:2)."

Hoewel het gebruik van het meervoud *Elohiem* nog geen drie-eenheid bewijst, opent het beslist de deur voor een leerstelling van meervoudigheid in de Godheid, aangezien hetzelfde woord voor de enige ware God alsook voor de vele valse goden wordt gebruikt. Dit veroorzaakt iets van een probleem voor rabbijnen. In de Siddeor, het Sjabbat gebedenboek samengesteld door Rabbijn Hertz, wordt er gezegd aangaande Genesis 1:1 "*Het meervoud duidt de overvloed van de macht aan; God omvat en verenigt alle uiteinden van eeuwigheid en oneindigheid.*" Het feit blijft, echter, dat hoewel het woord op zichzelf de meervoudigheid in de Godheid niet bewijst, het zeker de deur er naar open doet.

Er wordt soms gezegd dat dit ene woord gebruikt moest worden in beide contexten, aangezien er geen alternatief in het Hebreeuws is. Dit is echter nietwaar. De enkelvoudige vorm van *Elohiem* is *Eloa(h)* en wordt gebruikt in passages als Deuteronomium 32:15-17 en Habakuk 3:3.

"¹⁵ Toen werd Jesurun vet, en sloeg achteruit – vet werd gij, dik en vet gemest – en hij verwierp God, die hem gemaakt had, hij minachtte de Rots van zijn heil. ¹⁶ Zij verwekten Hem tot naijver door vreemde goden, met gruwelen krenkten zij Hem; ¹⁷ zij offerden aan de boze geesten, die geen goden zijn, aan goden, die zij niet hebben gekend, nieuwe goden, die kort tevoren opgekomen waren, voor welke uw vaders niet gehuiverd hadden (Deuteronomium 32:15-17)."

"³ God komt van Teman en de Heilige van het gebergte Paran. *sela* Zijn majesteit bedekt de hemelen, en de aarde is vol van zijn lof (Habakuk 3:3)."

De enkelvoudige vorm had consistent gebruikt kunnen worden, maar die wordt slechts gevonden op 250 plaatsen, vergeleken met de 2.500 plaatsen van de meervoudsvorm. Het veel talrijker gebruik van de meervoudsvorm neigt eerder tot een argument ten gunste van de meervoudigheid in de Godheid, dan een tegenargument.

Werkwoorden in het meervoud gebruikt met Elohiem

Er wordt ook gezegd dat hoewel *Elohiem* meervoud is, de werkwoorden die betrekking hebben op de ware God, altijd in het enkelvoud staan en in het meervoud voor de valse goden. De regels van de Hebreeuwse grammatica vereisen dat werkwoorden overeenkomen met de zelfstandig naamwoorden, zowel in geslacht als aantal. Als *Elohiem* wordt gebruikt voor de afgoden, dan worden deze regels altijd gevolgd en wordt de meervoudsvorm van het werkwoord gebruikt. Als *Elohiem* wordt gebruikt voor de enige ware God, echter, worden deze regels normaliter gebroken; het meervoudig zelfstandig naamwoord *Elohiem* wordt meestal gevolgd door een enkelvoudig werkwoord. Terwijl het waar is dat dit meestal het geval is, is het niet altijd het geval. Er zijn verscheiden plaatsen in de Hebreeuwse Bijbel waar *Elohiem*, sprekende over de God van Israël, wordt gevolgd door een werkwoord in het meervoud. Vier voorbeelden zijn:

1. Genesis 20:13

"¹³Toen God mij uit mijns vaders huis liet omzwerven, zeide ik tot haar: Dit zal de liefdedienst zijn, die gij mij bewijzen zult: zeg van mij op elke plaats, waar wij komen: hij is mijn broeder."

Dit zijn de woorden van Abraham, een aanbidder van de ene, ware God. Letterlijk staat er: "...Toen God (*Elohiem*) (zij) mij uit mijns vaders huis lieten omzwerven...."

2. Genesis 35:7

"⁷bouwde hij daar een altaar, en hij noemde die plaats El-Betel, omdat God Zich daar aan hem geopenbaard had, toen hij voor zijn broeder vluchtte."

Dit zijn de woorden van Jacob, die ook de ene, ware God aanbad. Letterlijk staat hier: "de Goden (*Elohiem*) openbaarden zichzelf."

3. II Samuël 7:23

"²³En wie is gelijk uw volk, gelijk Israëel, het enige volk op aarde, dat God Zich tot een volk ging vrijkopen, om Zich een naam te maken, en voor hen grote en vreselijke daden te doen: voor uw land, voor het aangezicht van uw volk, dat Gij uit Egypte, uit de volken en hun goden hebt vrijgekocht?" Letterlijk: "dat God (*Elohiem*) Zich tot een volk gingen vrijkopen."

4. Psalm 58:12

"¹²En de mensen zullen zeggen: Toch is er loon voor de rechtvaardige, toch is er een God, die recht doet op aarde." Letterlijk: "...de Goden (*Elohiem*) zij richten de aarde."

Deze verzen zijn slechts vier voorbeelden van de vele en opnieuw het gebruik van de meervoudswerkwoordsvorm in relatie tot de enige ware God ondersteunt het idee van meervoudigheid in de Godheid.

Het woord Elohiem toegepast op twee Goddelijke persoonlijkheden

Om het geval van meervoudigheid zelfs nog sterker te maken, zijn er situaties in de Hebreeuwse Bijbel waar de term *Elohiem* wordt toegepast op twee persoonlijkheden in hetzelfde vers. Een voorbeeld is Psalm 45:7-8:

"⁷Uw troon, o God, staat voor altoos en eeuwig, uw koninklijke scepter is een rechtmatige scepter. ⁸Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft, o God, uw God u gezalfd met vreugdeolie boven uw metgezellen;"

Er dient te worden opgemerkt, dat tot de eerste *Elohiem* het woord wordt gericht en de tweede *Elohiem* is de God van de eerste *Elohiem*. Er zijn duidelijk twee verschillende persoonlijkheden hier: het is *Elohiem's Elohiem* die *Elohiem* heeft geplaatst boven Zijn metgezellen en hem gezalfd heeft met vreugdeolie. Een tweede voorbeeld is Hosea 1:2,7:

"²Het begin van het spreken des HEREN door Hosea. De HERE zeide tot Hosea: Ga heen, neem u een ontuchtige vrouw en kinderen uit een ontuchtige geboren, want het land wendt zich in schandelijke ontucht van de HERE af."

"⁷Doch over het huis van Juda zal Ik mij ontfermen, en hen verlossen door de HERE, hun God. Maar Ik zal hen niet verlossen door boog of zwaard of oorlogstuig, door paarden of door ruiters (Hosea 1:7)."

De spreker is *Elohiem* die zegt dat Hij zich zal ontfermen over het huis van Juda en hen zal redden door toedoen van JHWH, hun *Elohiem*. *Elohiem* nummer 1 belooft Israël te redden door middel van *Elohiem* nummer 2. Opnieuw zien we dat het woord *Elohiem* wordt gebruikt voor twee verschillende persoonlijkheden in dezelfde passage.

De naam JHWH toegepast op de twee Goddelijke persoonlijkheden

Niet alleen wordt *Elohiem* toegepast op twee persoonlijkheden in hetzelfde vers, maar dit gebeurt zelfs bij de naam van God, Jehovah (JHWH). Een voorbeeld is Genesis 19:24:

“24 Toen liet de HERE (JHWH) zwavel en vuur op Sodom en Gomorra regenen, van de HERE (JHWH), uit de hemel; (Genesis 19:24).”

De eerste JHWH is op aarde en van Hem wordt gezegd, dat Hij zwavel en vuur op Sodom en Gomorra liet regenen van(uit) een tweede JHWH die in de Hemel is. Twee verschillende personen worden JHWH genoemd in dezelfde tekst.

Een tweede voorbeeld is Zacharia 2:8-9:

“Want, zo zegt de HERE der heerscharen, wiens heerlijkheid mij gezonden heeft, aangaande de volken die u uitgeplunderd hebben – want wie u aanraakt, raakt zijn oogappel aan –: 9 voorwaar, zie, Ik beweeg mijn hand tegen hen, en zij zullen hun knechten ten buit worden. Dan zult gij weten, dat de HERE der heerscharen mij gezonden heeft.”

Opnieuw hebben we een JHWH, de spreker in deze verzen die gezonden is door een andere JHWH om een specifieke taak uit te voeren.

Het zelfstandig naamwoord Adonai in het meervoud

Een ander woord voor God in het Hebreeuws is *Adonai* vertaald met “Heer”, bijvoorbeeld in Psalm 110:10a: “1 Van David. Een psalm. Aldus luidt het woord des HEREN tot mijn Here: (Psalm 110:1a)”. Wanneer dit woord wordt gebruikt voor God, is het consequent in het meervoud en nooit in het enkelvoud.

Voornaamwoorden in het meervoud

Een ander punt in de Hebreeuwse grammatica, dat belangrijk is voor deze kwestie, is Gods gebruik van voornaamwoorden in het meervoud als Hij over Zichzelf spreekt. Meestal in de Schrift gebruikt God voornaamwoorden in het enkelvoud, maar er zijn verschillende gevallen waarin God in het meervoud spreekt:

1. Genesis 1:26

“26 En God zeide: Laat Ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis, opdat zij heersen over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.”

De meervoudigheid in de Godheid is hier erg duidelijk. “Laat *ons*...naar *ons* beeld...als *onze* gelijkenis.” Joodse theologie onderwijst dat de frase “laat *ons*...maken” in deze passage refereert aan engelen, maar dit kan niet het geval zijn. God alleen deed het scheppingswerk en engelen worden nergens genoemd in de context. God kan niet hebben overlegd met engelen of de passage zou dit vermeld hebben, zoals in 1 Koningen 2:19-23, waar we vinden dat God overlegt met de hemelse rechtbank om iets te gaan doen. Dat beeld wordt hier niet gegeven. Bovendien, de frase “naar *ons* beeld” kan nauwelijks aan engelen refereren, aangezien de mens is geschapen naar het beeld van God en niet van engelen.

Rasjje zei: “*De mens was geschapen naar het beeld van engelen. Hoewel engelen God niet hielpen om te scheppen, zei Hij ‘ons’ om goede manieren en nederigheid te leren hierin dat een belangrijker persoon ook toestemming moet vragen aan een mindere.*”

Dit citaat laat zien hoe enorm ver de rabbijnen moeten gaan, om het concept van meervoudigheid in de Godheid te vermijden.

De *Midrasj Rabba* (8:8) op Genesis erkent de kracht van deze passage en becommentarieert als volgt:

“Rabbi Samuel Bar Hanman in de naam van Rabbi Jonathan zei, dat in de tijd dat Mozes de Tora schreef - dagelijks een gedeelte ervan - hij aankwam bij het vers dat zegt: ‘En Elohiem zei laat ons mensen maken naar ons beeld’ Mozes zei: ‘Heer van het universum, waarom geeft u hiermee een excuus aan de afvalligen, die geloven in de drie-eenheid van God.’ God antwoord Mozes: ‘jij schrijft en wie dan ook wil dwalen, laat hem dwalen’

(Midrasj Rabba op Genesis 1:26 (New York: NOP Press, n.d.))

De ketters (dwalenden) die hier genoemd worden zijn de Joodse christenen. Het is duidelijk dat de *Midrasj Rabba* het probleem probeert te omzeilen en faalt om adequaat uit te leggen, waarom God aan Zichzelf refereert in het meervoud.

Midrasj Rabba 9:9 zegt:

“De ketters vroegen Rabbi Simlai hoeveel goden de wereld schiepen. Hij antwoordde, ‘als je moet, onderzoek van de eerste dag, zoals is geschreven: ‘Want vraag toch naar de eerste dagen (Deuteronomium 4:32), niet sinds de dag God schiep (baroe)’. ‘Maar wat is hier geschreven: God schiep (bara).’ Zij vroegen hem ten tweeden male ‘Waarom is er geschreven in het begin schiep elohiem’. Hij antwoordde: ‘In het begin baroe elohiem’ is hier niet geschreven, maar ‘bara elohiem de hemelen en de aarde.’ Rabbi Simlai zei, ‘waar je een punt vindt dat de ketters ondersteunt, vind je weerlegging aan zijn zijde.’ Ze vroegen hem opnieuw ‘En God zei laat ons mensen maken naar ons beeld.’ Hij antwoordde, ‘lees wat volgt.’ ‘Niet goden schiepen (wajir baroe) de mens is er geschreven, maar en God schiep (wajir bara).’”

Dit handelt over een discussie tussen Joodse christenen en een rabbijn. De Joodse gelovigen vragen aan de rabbijn *“Waarom heb je deze voornaamwoorden en zelfstandig naamwoorden in het meervoud?”* De rabbijn antwoordt dat het geen bewijs is voor meervoudigheid, omdat het werkwoord dat volgt altijd in het enkelvoud is en niet in het meervoud.

In *The Torah Anthology* door Rabbijn Ya'acov Culi (Maznaim, New York, 1977) op pagina 107 en 108 staat er:

“Dit moet uitgelegd worden, aangezien de bewoording erg verassend is. Niet gelovigen betogen dat er een meervoudige Godheid is, trachtende dit vers te gebruiken als een bewijstekst voor hun bewering, aangezien het zegt: ‘Laat ons mens maken’ in het meervoud. Waarom gebruikt de Tora de meervoudige uitdrukking ‘Laat ons mensen maken?’ Sommigen zeggen dat de mens lijkt op engelen, dus wensten zij dat hij meteen werd geschapen. God kondigde hen aan en zei: ‘Laat ons mensen maken. Kom en wees blij want ik sta op het punt om de mens te scheppen’”.

Vanaf dat punt gaat het verder met het citaat van Rasjje, hiervoor vermeld (pagina 4). Tenslotte, met betrekking tot dit kritieke vers, zei Rabbijn Nachmanides dat het meervoud duidt op zowel God als de aarde: het lichaam kwam vanuit de aarde en de geest en ziel vanuit God.

2. Genesis 3:22

“22 En de HERE God zeide: Zie, de mens is geworden als Onzer een door de kennis van goed en kwaad; nu dan, laat hij zijn hand niet uitstrekken en ook van de boom des levens nemen en eten, zodat hij in eeuwigheid zou leven (Genesis 3:22).”

3. Genesis 11:7

“⁷ Welaan, laat *Ons* nederdalen en daar hun taal verwarren, zodat zij elkanders taal niet verstaan (Genesis 11:7).”

4. Jesaja 6:8

“⁸ Daarop hoorde ik de stem des Heren, die zeide: Wie zal Ik zenden en wie zal voor *Ons* gaan? En ik zeide: Hier ben ik, zend mij (Jesaja 6:8).”

Deze laatste passage lijkt tegenstrijdig met het enkelvoud “Ik” en het meervoud “Ons”, behalve vanuit een gezichtspunt van meervoudigheid (Ons) in eenheid (Ik).

Beschrijvingen in het meervoud

Een ander punt dat vanuit het Hebreeuws naar voren komt, is het feit dat vaak zelfstandige naamwoorden en hun bijvoeglijke naamwoorden, die gebruikt worden in het spreken over God, in het meervoud zijn. Gewoonlijk, wanneer er wordt gesproken over de enige God, zijn deze bijvoeglijk naamwoorden in het enkelvoud. Soms, echter, worden ze gevonden in de meervoudsvorm. Hoewel ze in het Hebreeuws verschijnen als bijvoeglijk naamwoorden, worden ze niet zo vertaald in het Nederlands. Sommige voorbeelden waarin ze in het meervoud staan zijn:

1. Jozua 24:19

“¹⁹ Doch Jozua zeide tot het volk: Gij zult niet in staat zijn de *HERE* te dienen, want Hij is een heilig God. Hij is een naijverig God. Hij zal uw overtreding en uw zonden niet vergeven (Jozua 24:19).”

In het Hebreeuws is het woord voor “heilig” een bijvoeglijk naamwoord in het meervoud; letterlijk staat er “heilige Goden”.

2. Psalm 149:2

“² Israël verheuge zich in zijn *Maker*, laten de kinderen Sions juichen over hun Koning; (Psalm 149:2)”

In het Hebreeuws is het woord voor “Maker” in het meervoud: letterlijk staat er, “Israël verheuge zich in zijn *Makers*”. In het Nederlands is het woord “Maker” een zelfstandig naamwoord, maar in het Hebreeuws is het een bijvoeglijk naamwoord.

3. Prediker 12:1

“¹ Gedenk dan uw *Schepper* in uw jongelingsjaren, voordat de kwade dagen komen en de jaren naderen, waarvan gij zegt: Ik heb daarin geen behagen; (Prediker 12:1)”

Opnieuw, letterlijk zou er gelezen worden: “Gedenk dan uw *Scheppers*”, een bijvoeglijk naamwoord in het meervoud.

4. Jesaja 54:5

“⁵ Want uw *man* is uw *Maker*, *HERE* der heerscharen is zijn naam; en uw *losser* is de Heilige Israëls, God der ganse aarde zal Hij genoemd worden (Jesaja 54:5).”

In dit vers, zijn de woorden voor “Maker” en “man” beide een bijvoeglijk naamwoord in het meervoud in de Hebreeuwse tekst: letterlijk staat er: “Want uw *mannen* zijn uw *Makers*, *Here* der heerscharen is zijn naam.”

De eenheid van de Godheid

Het Sjema – Deuteronomium 6:4

Alles dat tot nu toe is gezegd, rust stevig op de Hebreeuwse taal van de Schriften. Als we onze leerstelling alleen op de Schriften willen baseren, moeten we zeggen dat aan de ene hand ze Gods eenheid bevestigen, terwijl tegelijkertijd ze neigen tot een concept van samengestelde eenheid, dat meervoudigheid in de Godheid toelaat.

Dit idee van meervoudigheid in de Godheid wordt consequent verworpen door het Judaïsme, ondanks al het bewijs dat tot dusver besproken is, en onveranderd keert het argument terug naar Deuteronomium 6:4 als finale bewijs van de enkelvoudige natuur van God.

“*Sjema Jisraeel Adonai Elohenoe Adonai èchad* (Deuteronomium 6:4)”.

Deuteronomium 6:4, bekend als het *Sjema*, is altijd Israëls grootste belijdenis geweest. Het is dit vers, meer dan enig ander, dat gebruikt wordt om te bevestigen dat God één is en het concept van meervoudigheid in de Godheid te weerspreken. Maar is het een geldig gebruik van dit vers?

Er dient erop gewezen te worden, ten eerste, dat de woorden voor “onze God” eigenlijk in het meervoud in het Hebreeuws staan; letterlijk: “onze Goden”. Het voornaamste argument, echter, ligt in het woord “één”, hetgeen het Hebreeuwse woord “*èchad*” is. Een snelle blik door de verzen in de Hebreeuwse tekst, waar dit woord wordt gebruikt, laat zien dat het woord *èchad* niet een absolute eenheid betekent, maar een samengestelde eenheid.

Bijvoorbeeld, in Genesis 1:5, de combinatie van avond en morgen vormt één (*èchad*) dag. In Genesis 2:24, een man en vrouw komen samen in een huwelijk “en zij zullen tot één (*èchad*) vlees zijn.” In Ezra 2:64, wij worden verteld, dat de hele vergadering als een [*èchad*] was, ofschoon zij natuurlijk uit meerdere mensen was samengesteld. Ezechiël 37:17 geeft een treffend voorbeeld waar twee stukken hout bijeengevoegd worden om één (*èchad*) te worden. Op die manier laat het gebruik van het woord *èchad* in de Schriften zien dat het een samengestelde eenheid is en niet een absolute eenheid.

Er is een Hebreeuws woord dat een absolute eenheid betekent en dat woord is *jachied*. Dit woord wordt talrijke keren gebruikt op plaatsen waar de nadruk op de betekenis van ‘slechts één’ ligt. Als Mozes bedoeld had om Gods absolute eenheid te onderwijzen als tegengesteld aan Zijn samengestelde eenheid, zou dit een veel geschikter woord zijn geweest om te gebruiken. In feite, Maimonides merkte de kracht van *jachied* op en koos ervoor om dit in zijn “Dertien Artikelen van Geloof” te gebruiken, in plaats van *èchad*. Echter, Deuteronomium 6:4, het *Sjema*, gebruikt niet *jachied* met betrekking tot God.

De drie-eenheid van de Godheid

Hoeveel Personen zijn er?

Tot dusver hebben we gezien vanuit het gebruik van woorden in het meervoud, dat er meervoudigheid is in de natuur van de ene ware God. We hebben ook gekeken naar verschillende passages waar de namen van God worden toegepast op twee duidelijk onderscheiden goddelijke persoonlijkheden.

De vraag, die daarom rijst, is: Hoeveel persoonlijkheden bestaan er in de Godheid? Een lezing van de Hebreeuwse Bijbel laat zien dat drie, en slechts drie, onderscheiden persoonlijkheden ooit worden beschouwd als goddelijk. Deze zijn:

1. De Heer JHWH
2. De Engel van JHWH
3. De Geest van God

De Heer JHWH

Er zijn talrijke plaatsen in de Schrift waar er een referentie is naar de eerste van deze drie goddelijke persoonlijkheden. Het gebruik van “de Heer JHWH” is zo veelvuldig, dat er geen behoefte is om nog meer ruimte eraan te wijden; een groot aantal van de Messiaanse profetieën die reeds zijn behandeld dienen als voorbeelden hiervan.

De Engel van JHWH

De uitdrukking van Malach JHWH

De tweede goddelijke persoonlijkheid is de Engel van JHWH. Maar wie is Hij? De Engel van JHWH moet niet gezien worden als een titel, maar, de Hebreeuwse grammatica volgende, functioneert het altijd als een echte naam. Dit individu wordt altijd beschouwd als onderscheidend van alle andere engelen en is uniek. Het verschijnt nooit in het meervoud. Nergens in de Schrift zijn er frases als: “de engelen van JHWH” of “de engelen van God”, maar, er zijn eerder drie, en slechts drie, verschillende uitdrukkingen die worden gebruikt:

1. De Engel JHWH – *Malach JHWH*, altijd in enkelvoud.
2. De Engel van God – *Malach HaElohiem*, altijd in enkelvoud met een bepaald lidwoord (=“Ha”).
3. De engelen van God – *Malachej Elohiem*, in het meervoud en nooit wordt een bepaald lidwoord gebruikt.

De derde van deze uitdrukkingen wordt gebruikt in algemene termen voor gewone engelen. De eerste twee uitdrukkingen worden beide gebruikt om een heel speciaal en onderscheidend individu te beschrijven: de Engel van JHWH. We kunnen dit zien in Richteren 6:20-21, waar dezelfde Persoon eerst wordt beschreven in vers 20 als “de Engel van God” en in vers 21 als “de Engel van JHWH”. Dit wordt ook naar voren gebracht in Richteren 13 in vers 3, daar is een referentie naar “de Engel van JHWH” en later in vers 9 (van hetzelfde hoofdstuk), wordt dezelfde individu genoemd “de Engel van God”.

Consequent in de Hebreeuwse tekst, is er een onderscheid tussen de gewone engelen en deze unieke Persoon, waaraan wordt gerefereerd met zowel “Engel van JHWH” als “Engel van God”. De Engel van JHWH wordt duidelijk geopenbaard als verschillend van gewone engelen in stuur, natuur, persoon en wezen.

De Engel van JHWH is JHWH

Wat de Hebreeuwse grammatica wil laten zien, is dat dit unieke individu in feite God Zelf is. In praktisch elke context waarin Hij verschijnt, wordt naar Hem verwezen als zowel de Engel van JHWH als JHWH Zelf. Er zijn vele voorbeelden die dit laten zien:

1. Genesis 16:7-14

“7 En de Engel des HEREN trof haar aan bij een waterbron in de woestijn, bij de bron aan de weg naar Sur. 8 En Hij zeide: Hagar, slavin van Sarai, vanwaar komt gij en waarheen gaat gij? En zij zeide: Ik ben op de vlucht voor mijn meesteres Sarai. 9 En de Engel des HEREN zeide tot haar: Keer naar uw meesteres terug en verneder u onder haar hand. 10 En de Engel des HEREN zeide tot haar: Ik zal uw nageslacht zeer talrijk maken, zodat het vanwege de menigte niet geteld kan worden. 11 Voorts zeide de Engel des HEREN tot haar: Zie, gij zijt zwanger, en zult een zoon baren, en hem Ismaël noemen, want de HERE heeft naar uw ellende gehoord. 12 Hij zal een wilde ezel van een mens zijn; zijn hand zal tegen allen zijn en de hand van allen tegen hem, en hij zal ten aanschouwen van al zijn broeders wonen. 13 Toen noemde zij de naam des HEREN, die tot haar gesproken had: Gij zijt een God des aanzien; want, zeide zij, heb ik hier ook omgezien naar Hem, die naar mij ziet? 14 Daarom noemt men die put: de put Lachai-Roï; zie, hij is tussen Kades en Bered (Genesis 16:7-14).”

Er zijn vier verwijzingen naar de Engel van JWHH hier, in de verzen 7, 9, 10 en 11, maar dan in vers 13 is er een verwijzing naar JHWH Zelf, en dus wordt de plaats genaamd “U bent een God Die ziet”.

2. Genesis 22:9-16

“9 Toen zij aan de plaats die God hem genoemd had, gekomen waren, bouwde Abraham daar een altaar, schikte het hout, bond zijn zoon Isaak en legde hem op het altaar boven op het hout. 10 Daarop strekte Abraham zijn hand uit en nam het mes om zijn zoon te slachten. 11 Maar de Engel des HEREN riep tot hem van de hemel en zeide: Abraham, Abraham! En hij zeide: Hier ben ik. 12 En Hij zeide: Streck uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets, want nu weet Ik, dat gij godvrezend zijt, en uw zoon, uw enige, Mij niet hebt onthouden. 13 Toen sloeg Abraham zijn ogen op en daar zag hij een ram achter zich, met zijn horens verward in het struikgewas. En Abraham ging en nam de ram en offerde hem ten brandoffer in plaats van zijn zoon. 14 En Abraham noemde die plaats: De HERE zal erin voorzien; waarom nog heden gezegd wordt: Op de berg des HEREN zal erin voorzien worden. 15 Toen riep de Engel des HEREN ten tweeden male van de hemel tot Abraham en zeide: 16 Ik zweer bij Mijzelf, luidt het woord des HEREN: omdat gij dit gedaan hebt, en uw zoon, uw enige, Mij niet onthouden hebt, (Genesis 22:9-16)”

Twee keer wordt Hij genoemd de Engel van JHWH (de verzen 11 en 15), maar in vers 12 wordt er naar Hem verwezen als God en in vers 16 wordt Hij genoemd JHWH.

3. Genesis 31:11-13

“11 En de Engel Gods zeide tot mij in de droom: Jakob. En ik zeide: Hier ben ik. 12 En Hij zeide: Sla toch uw ogen op en zie toe: al de bokken die het kleinvee bespringen, zijn gestreept, gespikkeld en gevlekt, want Ik heb gezien alles wat Laban u aandoet. 13 Ik ben de God van Betel, waar gij een opgerichte steen gezalfd hebt, waar gij Mij een gelofte gedaan hebt; welnu, maak u reisvaardig, ga uit dit land weg en keer naar het land uwer maagschap terug (Genesis 31:11-13).”

In vers 11 wordt letterlijk verwezen naar de “Engel van God”, maar wanneer Hij spreekt in vers 13 zegt Hij “Ik ben de God van Betel”.

4. Genesis 32:24-30

“24 Zo bleef Jakob alleen achter. En een man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak. 25 Toen deze zag, dat hij hem niet overmocht, sloeg hij hem op zijn heupgewricht, zodat Jakobs heupgewricht ontwricht werd, terwijl hij met hem worstelde. 26 Toen zeide hij: Laat mij gaan, want de dageraad is gekomen. Maar hij zeide: Ik laat u niet gaan, tenzij gij mij zegent. 27 Daarop zeide hij tot hem: Hoe is uw naam? En hij zeide: Jakob. 28 Toen zeide hij: Uw naam zal niet meer Jakob luiden,

maar Israël, want gij hebt gestreden met God en mensen, en gij hebt overmocht. **29** Daarop vroeg Jakob: Zeg mij toch uw naam. Maar hij antwoordde: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? En hij zegende hem daar. **30** En Jakob noemde de plaats Pniël, want (zeide hij) ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven (Genesis 32:24-30).”

In vers 28 wordt vermeld “want gij hebt gestreden met God” en daarna in vers 30 roept Jakob uit “Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht”. De engel waar hij mee worstelde wordt (h)erkend als God Zelf.

5. Exodus 3:1-5

“**1** Mozes nu was gewoon de kudde van zijn schoonvader Jetro, de priester van Midjan, te hoeden. Eens, toen hij de kudde naar de overkant van de woestijn geleid had, kwam hij bij de berg Gods, Horeb. **2** Daar verscheen hem de Engel des HEREN als een vuurvlam midden uit een braamstruik. Hij keek toe, en zie, de braamstruik stond in brand, maar werd niet verteerd. **3** Mozes nu dacht: Laat ik toch dat wondere verschijnsel gaan bezien, waarom de braamstruik niet verbrandt. **4** Toen de HERE zag, dat hij het ging bezien, riep God hem uit de braamstruik toe: Mozes, Mozes! En hij antwoordde: Hier ben ik. **5** Daarop zeide Hij: Kom niet dichterbij: doe uw schoenen van uw voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilige grond (Exodus 3:1-5).”

In vers 2 is het de “Engel van JHWH” die in de brandende braamstruik is, maar vers 4 zegt dat God hem uit de braamstruik toeriep.

6. Richteren 2:1

“Toen ging de Engel des HEREN van Gilgal naar Bokim en zeide: Ik heb u uit Egypte doen trekken en gebracht in het land dat Ik uw vaderen onder ede beloofd had, en Ik heb gezegd: Ik zal mijn verbond met u in eeuwigheid niet verbreken, (Richteren 2:1)”

In dit vers claimt de Engel van JHWH verantwoordelijk te zijn voor de Exodus en voor het maken van het verbond met Israël. Een vergelijking met Exodus 19:4 laat duidelijk zien dat God Zelf verantwoordelijk was voor deze beide dingen; de twee zijn synoniem.

7. Richteren 6:11-24

“**11** Toen kwam de Engel des HEREN en zette zich neer onder de terebint te Ofra, eigendom van de Abiëzriet Joas, terwijl diens zoon Gideon bezig was in de wijnpers tarwe uit te kloppen om die voor de Midjanieten in veiligheid te brengen. **12** De Engel des HEREN verscheen hem en zeide tot hem: De HERE is met u, gij dappere held. **13** Maar Gideon zeide tot hem: Och, mijn heer, indien de HERE met ons is, waarom is dit alles ons dan overkomen? Waar zijn dan al zijn wonderen, waarvan onze vaderen ons vertelden, als zij zeiden: Heeft de HERE ons niet uit Egypte gevoerd? Maar nu heeft de HERE ons verstoten en ons prijsgegeven aan de greep van Midjan. **14** Toen wendde de HERE Zich tot hem en zeide: Ga heen in deze uw kracht en verlos Israël uit de greep van Midjan. Ik zend u immers? **15** Maar hij zeide tot Hem: Och, HERE, waarmee zal ik Israël verlossen? Zie, mijn geslacht is het geringste in Manasse en ik ben de jongste van mijn familie. **16** En de HERE zeide tot hem: Ik ben met u, daarom zult gij Midjan verslaan als was het één man. **17** Toen zeide hij tot Hem: Indien ik genade in uw ogen gevonden heb, geef mij dan een teken, dat Gij het zijt, die met mij spreekt. **18** Ga niet vanhier weg, voordat ik bij U terugkom en de gave die ik ga halen, voor U neerleg. En Hij zeide: Ik zal blijven, tot gij terugkomt. **19** Toen ging Gideon naar binnen en bereidde een geitebokje en ongezuurde broden van een efa meel; het vlees deed hij in een mand en het vleesnat in een pot, en hij bracht het Hem onder de terebint en zette het Hem voor. **20** De Engel Gods zeide tot hem: Neem het vlees en de ongezuurde broden en leg ze op deze rots en giet het vleesnat uit. En hij deed dat. **21** Toen strekte de Engel des HEREN de staf die hij in de hand hield, uit en raakte met het uiteinde het vlees en de ongezuurde broden aan; en vuur steeg op uit de rots en verteerde het vlees en de ongezuurde broden. Daarop verdween de Engel des HEREN uit zijn gezicht.

22 Toen begreep Gideon, dat het de Engel des HEREN was, en hij zeide: Wee mij, Here HERE! want ik heb de Engel des HEREN gezien van aangezicht tot aangezicht. 23 Doch de HERE zeide tot hem: Vrede zij u! Vrees niet, gij zult niet sterven. 24 Toen bouwde Gideon daar een altaar voor de HERE en noemde dat: De HERE is vrede. Het staat tot op de huidige dag nog in Ofra der Abiëzrieten (Richteren 6:11-24).”

Tot vier keer toe in deze passage is Hij de Engel van JHWH (in de verzen 11, 12, 21 en 22) en vier keer is Hij JHWH Zelf (in de verzen 14, 16, 22 en 23).

8. Richteren 13:2-24

“2 Nu was er een man uit Sora, uit het geslacht der Daniëten, Manoach genaamd, wiens vrouw onvruchtbaar was en niet baarde. 3 En de Engel des HEREN verscheen aan de vrouw en zeide tot haar: Zie, gij zijt onvruchtbaar en baart niet, maar gij zult zwanger worden en een zoon baren. 4 Dus neem u in acht en drink geen wijn of bedwelmende drank en eet niets onreins. 5 Want zie, gij zult zwanger worden en een zoon baren; geen scheermes zal ooit op zijn hoofd komen, want van de moederschoot af zal de jongen een nazireeër Gods zijn; hij zal een begin maken met de verlossing van Israëel uit de macht der Filistijnen. 6 De vrouw nu kwam en zeide tot haar man: Een man Gods kwam bij mij, die er uitzag als een engel Gods, zeer vreselijk. Ik heb hem niet gevraagd, vanwaar hij was, en hij heeft mij zijn naam niet bekendgemaakt. 7 Maar hij zeide tot mij: Zie, gij zult zwanger zijn en een zoon baren; dus drink geen wijn of bedwelmende drank en eet niets onreins, want van de moederschoot af tot de dag van zijn dood zal de jongen een nazireeër Gods zijn. 8 Toen bad Manoach tot de HERE en zeide: Och, Here, moge de man Gods, die Gij gezonden hebt, nog eens tot ons komen en ons leren, wat wij met de jongen moeten doen, die geboren zal worden. 9 En God verhoorde de bede van Manoach, zodat de Engel Gods wederom tot de vrouw kwam, toen zij in het veld vertoefde en haar man Manoach niet bij haar was. 10 Daarop liep de vrouw haastig heen om het haar man mee te delen, en zeide tot hem: Zie, de man die onlangs tot mij kwam, is mij verschenen. 11 En Manoach stond op, volgde zijn vrouw, en bij die man gekomen, zeide hij tot hem: Zijt gij de man, die tot deze vrouw gesproken heeft? En hij zeide: Ja. 12 Toen zeide Manoach: Wanneer uitkomt, wat gij gezegd hebt, hoe moeten dan de leefwijze en het werk van de jongen zijn? De Engel des HEREN zeide tot Manoach: 13 De vrouw neme zich in acht voor alles, wat ik haar genoemd heb. 14 Zij mag niets eten, dat van de wijnstok afkomstig is; wijn of bedwelmende drank mag zij niet drinken en niets onreins eten. Zij moet alles in acht nemen, wat ik haar geboden heb. 15 En Manoach zeide tot de Engel des HEREN: Wij zouden u gaarne hier houden en een geitebokje voor u bereiden. 16 Maar de Engel des HEREN zeide tot Manoach: Al zoudt gij mij ook hier houden, van uw spijsje zal ik niet eten. Maar indien gij het bereiden wilt, offer het als een brandoffer aan de HERE. Manoach immers wist niet, dat het de Engel des HEREN was. 17 Daarop zeide Manoach tot de Engel des HEREN: Hoe is uw naam, want, wanneer uitkomt, wat gij gezegd hebt, dan willen wij u eren. 18 Maar de Engel des HEREN zeide tot hem: Waarom vraagt gij toch naar mijn naam? Immers, die is wonderbaar. 19 Daarop nam Manoach een geitebokje en een spijsoffer en offerde dit op een rots aan de HERE. Toen deed Hij een wonder, terwijl Manoach en zijn vrouw toezagen. 20 Terwijl de vlam van het altaar omhoog steeg naar de hemel, voer de Engel des HEREN op in de vlam van het altaar. Toen Manoach en zijn vrouw dit zagen, wierpen zij zich op hun aangezicht ter aarde. 21 De Engel des HEREN verscheen niet meer aan Manoach en zijn vrouw. Toen begreep Manoach, dat het de Engel des HEREN geweest was. 22 En Manoach zeide tot zijn vrouw: Wij zullen zeker sterven, want wij hebben God gezien. 23 Maar zijn vrouw zeide tot hem: Indien de HERE ons had willen doden, dan zou Hij geen brandoffer en spijsoffer uit onze hand hebben aangenomen en Hij zou ons dit alles niet hebben laten zien en ons nu zulke dingen niet hebben laten horen. 24 De vrouw baarde een zoon en noemde hem Simson. De jongen groeide op, en de HERE zegende hem (Richteren 13:2-24).”

Negen keer wordt in deze passage verwezen naar een Engel van JHWH. In de verzen: 3, 9, 12, 15, 16, 17, 18, 20 en 21. Maar dan, in vers 22 wordt gezegd dat Hij God Zelf is. Merk op dat in vers 18 de naam van deze engel “wonderbaar” is. In onze

studie van Jesaja 9:6 is erop gewezen dat *pele*, het Hebreeuwse woord voor 'wonderbaar', allen wordt gebruikt voor God en nooit voor een mens of een engel. Het feit dat Hij deze naam voor Zichzelf claimt, laat zien dat Hij geen gewone engel is, maar God Zelf.

Na het boek Richteren, verdwijnt de Engel van JHWH eigenlijk uit de Joodse geschiedenis. Hij verschijnt nog twee keer in de Geschriften. In Jesaja 37:36, waar Hij een Assyrisch leger afstraft en in de zes hoofdstukken van Zacharia, is Hij Degene, die Zacharia acht visioenen geeft.

De Uniciteit van Zijn Persoon

In Jesaja 42:8 zegt God van Zichzelf "Ik Ben JHWH; dat is mijn naam, mijn glorie zal ik niet aan een ander geven...". Wanneer we deze verklaring vergelijken met Exodus 23:21, zijn we beter in staat om de unieke natuur van de Engel van JHWH te begrijpen. In Exodus 23:20-23 is het God die spreekt en Hij zegt:

"²⁰ Zie, Ik zend een engel vóór uw aangezicht, om u te bewaren op de weg en om u te brengen naar de plaats, die Ik bereid heb. ²¹ Neem u voor hem in acht en luister naar hem, wees tegen hem niet wederspannig, want hij zal uw overtredingen niet vergeven, want mijn naam is in hem. ²² Maar indien gij aandachtig naar hem luistert, en alles doet, wat Ik zeg, zal Ik uw vijanden vijandig bejegenen, en benauwen die u benauwen. ²³ Want mijn engel zal voor uw aangezicht gaan en u brengen naar de Amoriet, de Hethiet, de Perizziet, de Kanaäniet, de Chiwwiet en de Jebusiet, en Ik zal hen vernietigen (Exodus 23:20-23)."

In Exodus 23:20, zegt God dat zijn Engel het volk gedurende de Exodus zal leiden totdat ze komen in het Land. Dit is consistent met hetgeen in Richteren 2:1 wordt verteld, wat reeds is besproken.

In vers 21 worden verscheiden geboden gegeven. Israël wordt geboden om gehoorzaam te zijn aan deze Engel en om Hem niet te provoceren tot woede. Deze Engel gebied het volk absolute gehoorzaamheid. Waarom? "mijn naam is in hem".

Deze Engel is erg speciaal voor verschillende redenen:

1. "Hij zal uw overtredingen niet vergeven (vers 21)". Hij geeft de macht om zonde te vergeven, een voorrecht dat God alleen heeft.
2. "Mijn naam is in hem (vers 21)". De naam JHWH is een naam die alleen gegeven is aan de leden van de Godheid; deze Engel heeft die naam.
3. Er zijn zegeningen verbonden aan het gehoorzamen van Hem (vers 22).
4. Hij is de Engel van de Exodus (vers 23).

Later in Exodus 32:34-35 lezen we dat ondanks de waarschuwingen, het volk inderdaad rebelleerde tegen deze Engel en daar werden ze voor gestraft.

Hosea 12:3-5 vertelt eveneens dat deze Engel de naam van God in Zich heeft. Het feit dat Hij alle vier letters van de Godsnaam heeft in Zijn Naam, geeft aan dat hij eigenlijk God Zelf is.

Als Jesaja 63:7-14 hem beschrijft als de Engel van Gods aanwezigheid, is Hij in feite de tweede Persoon van de drie-eenheid.

De Geest van God

De derde grote persoonlijkheid die duidelijk is in de Hebreeuwse Bijbel, is de Geest van God, vaak aangeduid met *Roeach HaKodesj*. Er zijn vele verwijzingen naar de Geest van God, waaronder:

1. Genesis 1:2
“² De aarde nu was woest en ledig, en duisternis lag op de vloed, en de Geest Gods zweefde over de wateren (Genesis 1:2).”
2. Genesis 6:3
“³ En de HERE zeide: Mijn Geest zal niet altoos in de mens blijven, nu zij zich misgaan hebben; hij is vlees; zijn dagen zullen honderd twintig jaar zijn (Genesis 6:3).”
3. Job 33:4
“⁴ De Geest Gods heeft mij gemaakt, en de adem des Almachtigen doet mij leven (Job 33:4).”
4. Psalm 51:11
“¹³ verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uw heilige Geest niet van mij; (Psalm 51:11)”
5. Psalm 139:7
“⁷ Waarheen zou ik gaan voor uw Geest, waarheen vlieden voor uw aangezicht? (Psalm 139:7)”
6. Jesaja 11:2
“² En op hem zal de Geest des HEREN rusten, de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze des HEREN; (Jesaja 11:2)”
7. Jesaja 63:10
“¹⁰ Maar zij waren wederspanning en bedroefden zijn heilige Geest; daarom veranderde Hij voor hen in een vijand (Jesaja 63:10).”
8. Jesaja 63:14
“¹⁴ als aan het vee, dat afdaalt in de vallei, gaf de Geest des HEREN hun rust. Zo hebt Gij uw volk geleid om U een luisterrijke naam te maken (Jesaja 63:14).”

De Heilige Geest kan niet louter een emanatie (uitstroming) zijn, want, zoals gezien kan worden in de citaten, heeft Hij alle karakteristieken van een persoonlijkheid - intellect, emotie en wil - en wordt beschouwd als goddelijk.

De drie Persoonlijkheden in dezelfde passage

Dus, vanuit verschillende gedeelten uit de Hebreeuwse Bijbel is er een duidelijke demonstratie dat er aan drie Persoonlijkheden wordt gerefereerd als goddelijk, als zijnde God: de Heer JHWH, de Engel van JHWH en de Geest van God.

Daarnaast zijn er plaatsen in de Hebreeuwse Bijbel waar naar alledrie de Persoonlijkheden van de Godheid wordt verwezen in één enkele passage. Dit kan gezien worden in Jesaja 42:1 en in 61:1, maar de twee duidelijkste voorbeelden zijn Jesaja 48:12-16 en Jesaja 63:7-14.

Jesaja 48:12-16

“**12** Hoor naar Mij, Jakob, Israël, mijn geroepene. Ik ben dezelfde, Ik ben de eerste, ook ben Ik de laatste; **13** ook heeft mijn hand de aarde gegrondvest en mijn rechterhand heeft de hemelen uitgebreid. Roep Ik hen, zij staan daar tezamen. **14** Vergadert u allen en hoort. Wie onder hen heeft dit verkondigd? Hij, dien de HERE liefheeft, zal zijn welgevallen voltrekken aan Babel en zijn macht aan de Chaldeeën. **15** Ik, Ik heb gesproken, ja, Ik heb hem geroepen; Ik heb hem doen komen en hij zal voorspoed hebben op zijn weg. **16** Nadert tot Mij, hoort dit: Van de aanvang af heb Ik niet in het verborgene gesproken; ten tijde dat het geschiedt, ben Ik daar. En nu heeft de Here HERE mij met zijn Geest gezonden (Jesaja 48:12-16).”

In vers 12 is het God, de Schepper van de aarde, die spreekt. Het is nog steeds God de “Ik Ben” die in vers 16 waar Hij zegt dat Hij wordt gezonden door een andere persoon “de Here”, tezamen met een derde Persoon – de Geest van JHWH.

Hier is de drie-eenheid zo duidelijk gedefinieerd als de Hebreeuwse Bijbel maar kan maken.

Jesaja 63:7-14

“**7** Ik zal de gunstbewijzen des HEREN vermelden, de roemrijke daden des HEREN, naar alles wat de HERE ons heeft gedaan en naar de grote goedheid jegens het huis Israëls, welke Hij het betoond heeft naar zijn barmhartigheid en naar zijn vele gunstbewijzen. **8** Hij zeide: Zij zijn toch mijn volk, kinderen, die niet trouweloos worden, en Hij werd hun tot een Verlosser. **9** In al hun benauwdheid was ook Hij benauwd, en de Engel zijns aangezichts heeft hen gered. In zijn liefde en in zijn mededogen heeft Hij zelf hen verlost en Hij hief hen op en droeg hen al de dagen van ouds. **10** Maar zij waren wederspanning en bedroefden zijn heilige Geest; daarom veranderde Hij voor hen in een vijand. **11** Hij zelf streed tegen hen. Maar Hij dacht aan de dagen van ouds, aan Mozes, aan zijn volk. Waar is Hij, die de herders zijner kudde voerde uit de wateren? Waar is Hij, die zijn heilige Geest in hun binnenste gaf? **12** Die zijn luisterrijke arm aan de rechterhand van Mozes deed gaan, die vóór hen de wateren kliefde om Zich een eeuwige naam te maken; **13** die hen deed gaan door de waterdiepten? Evenmin als een paard in de woestijn struikelden zij; **14** als aan het vee, dat afdaalt in de vallei, gaf de Geest des HEREN hun rust. Zo hebt Gij uw volk geleid om U een luisterrijke naam te maken (Jesaja 63:7-14).”

In deze passage brengt Jesaja in herinnering de ervaringen van Israël in de Exodus en tijdens de tijd van zwerftocht. In de loop van deze zeven verzen, noemt Jesaja 3 verschillende persoonlijkheden. Deze zijn als volgt:

1. In vers 7 noemt hij de Heer JHWH – de eerste Persoon;
2. In vers 9 noemt hij “de Engel zijns aangezichts” – de tweede Persoon
3. De derde Persoon is de Heilige Geest, drie keer genoemd, in vers 10, 11 en 14.

Hoewel God meestal in de Hebreeuwse Bijbel aan Zichzelf refereert als de enige die verantwoordelijk is voor de verlossing van Israël uit Egypte, wordt in deze passage aan drie Persoonlijkheden die verdienste toegeschreven. Er is hier echter geen tegenstrijdigheid te zien, aangezien ze alledrie de eenheid van de ene Godheid vormen.

Conclusies

Het onderwijs van de Hebreeuwse Bijbel

De onderwijzing van de Hebreeuwse Bijbel is derhalve, dat er een meervoudigheid van de Godheid is. De eerste Persoon wordt consequent genoemd JHWH, terwijl de tweede Persoon de namen van JHWH wordt gegeven, de Engel van JHWH en de Dienstknecht van JHWH. Consistent en zonder nalaten, wordt de tweede Persoon gezonden door de eerste Persoon. Naar de derde Persoon wordt verwezen met de Geest van JHWH, de Geest van God of de Heilige Geest. Hij wordt eveneens gezonden door de eerste Persoon, maar is continue gerelateerd aan de bediening van de tweede Persoon.

Als het concept van de drie-eenheid van God niet Joods is, dan geldt dit ook voor de Hebreeuwse Bijbel. Joodse gelovigen kunnen niet beschuldigd worden van het terecht komen in afgoderij, als ze vasthouden aan het feit dat Jezus de goddelijke Zoon van God is. Hij is dezelfde over wie Mozes schreef toen de Heer zei:

“²⁰ Zie, Ik zend een engel vóór uw aangezicht, om u te bewaren op de weg en om u te brengen naar de plaats, die Ik bereid heb. (Exodus 23:20).”

Nieuw Testament Licht

In overeenstemming met de onderwijzing van de Hebreeuwse Bijbel, (h)erkent het Nieuwe Testament dat er drie Personen zijn in de Godheid, hoewel het duidelijk meer gespecificeerd wordt. De eerste Persoon wordt genoemd de Vader en de tweede wordt de Zoon genoemd. Het Nieuwe Testament beantwoordt de vraag uit Spreuken 30:4:

“Wie klom op ten hemel en daalde weer neder, wie heeft de wind in zijn vuist verzameld? Wie heeft de wateren saamgebonden in zijn kleed, wie heeft al de einden der aarde vastgesteld? Hoe is zijn naam en hoe de naam van zijn zoon? Gij weet het toch (Spreuken 30:4).”

Zijn Zoon's naam is Jesjoea, Jezus. In overeenstemming met de Hebreeuwse Bijbel wordt Hij gezonden door God om de Messias te zijn, maar deze keer als een mens, niet als een engel. Bovendien is Hij gezonden voor een specifiek doel: te sterven voor onze zonden. In wezen, wat er gebeurde was dat God een mens werd – niet een mens werd God – om het werk van verzoening te volbrengen.

Het Nieuwe Testament noemt de derde Persoon van de Godheid de Heilige Geest. In het hele Nieuwe Testament is Hij gerelateerd aan het werk van de tweede Persoon, overeenkomstig het geleerde vanuit de Hebreeuwse Bijbel. We zien dat er doorlopend onderwijs is in zowel de Hebreeuwse Bijbel als het Nieuwe Testament met betrekking tot de drie-eenheid van God.

Vertaling naar: **A. Fruchtenbaum (1998), *Messianic Christology*, Ariel Ministries, pagina 102-116. (www.ariel.org)**